

GIBANJE GOSPODARSTVA V NAŠI OBČINI V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU

Zaposlenost v Šiški narašča

POVEČANJE CELOTNEGA DOHODKA ZA 16,50

V primerjavi s prvim polletjem preteklega leta so bili letos doseženi naslednji rezultati v delitvi celotnega dohodka v indeksih (I. polletje 1966 = 100)

— celotni dohodek	116,5
— porabljena sredstva	120,2
— narodni dohodek	108,8
— dohodek po poravnavi obveznosti	104,6
— izločeno za bruto OD	117,5
— bruto skladi	87,4

Povečanje celotnega dohodka za 16,5 % je ugodno, če upoštevamo, da so se v letošnjem prvem polletju cene dokaj ustalile in gre le manjši del povečanja na račun zvišanja cen. Razlog, da povečanje narodnega dohodka (indeks 108,8) ni v skladu s povečanjem celotnega dohodka, je predvsem v tem, da se je režija za delovne organizacije bistveno zvišala. Tako n. pr.: najemnine in zakupnine za 43 %, reklama, propaganda in podobni stroški za 56 %, amortizacija za 58 % itd. Dalje ugotavljamo, da naraščajo tudi drugi stroški oziroma dajatve, ki gredo v breme celotnega dohodka (po ugotovitvi narodnega dohodka). Tako so se povečali prometni davki za 53 %, zavarovalne premije za 59 %, obresti od kreditov za 18 %, obresti od poslovnega sklada za 34 %, razni prispevki in članarine za 39 % itd. Zaradi navedenih izdatkov se je dohodek za razdelitev povečal le za 4,6 %. Iz tega dohodka so se izločile za bruto osebne dohodke povečale za 17,5 %, medtem ko je ostanek dohodka za sklade zmanjšan za 12,6 %. Iz navedenega izhaja, da so osebni dohodki precej hitreje naraščali od porasta narodnega dohodka.

Dejstvo je, da so delovne

organizacije zavestno pričele zoževati razliko med nabavno oziroma lastno ceno in prodajno ceno in zato postale manj akumulativne. Odprto pa ostane vprašanje, ali je porast osebnih dohodkov v tej višini v celoti upravičen. Za tako analizo pa bi bilo potrebno individualno proučiti delitev dohodkov v posameznih delovnih organizacijah. Zato je priporočljivo, da organi samoupravljanja v vseh delovnih organizacijah proučijo take analize in ukrepajo povsod tam, kjer so ugotovili nesorazmerno delitev, ki lahko ogroža nadaljnjo organsko rast in razvoj delovne organizacije.

Razmerje v notranji delitvi se je spremenilo v škodo skladov. Delitev je znašala:

v I. polletju 1966 osebni dohodki 57,0 % : skladi 42,9 %
v I. polletju 1967 osebni dohodki 64,2 % : skladi 35,8 %

Vzporedno s povečanjem sredstev za osebne dohodke iz delitve dohodka so se povečali tudi izplačani osebni dohodki. Ti so v I. polletju lani znašali povprečno 786 N na zaposlenega mesečno, letos pa znašajo že 924 N din ali 17,6 % več.

Veliko povečanje osebnih dohodkov zasledimo v panogi blagovnega prometa (trgovina 31 %, gostinstvo 26,9 %), medtem ko v panogah kmetijstva (indeks 82,1) in prometa (indeks 94,1) osebni dohodki upadajo.

ZAPOSLENOST V PORASTU

V nasprotju z republiškimi podatki, kjer ugotavljamo zmanjšanje zaposlenih za 1 %, se je zaposlenost v občini Šiška dvignila za 1,7 % v primerjavi z istim obdobjem lani, oziroma za 0,5 % v primerjavi z lanskim letnim povprečjem. Močno dvigajo

zaposlenost zlasti terciarne dejavnosti — promet za 6,4 %, trgovina 13,3 % in gostinstvo 7,6 %. Prav tako narašča zaposlenost tudi v gradbeništvu (9,4 %), medtem ko se je v industriji zaposlenost zmanjšala za 1,3 %.

Tudi fluktuacija je delno narasla. V I. polletju lani je odšlo iz delovnih organizacij 1764 zaposlenih ali 9,8 %, letos pa že 2014 zaposlenih ali 10,9 odstotka. Fluktuacija je velika v panogi gradbeništvu (22,8 %), kar je tudi razumljivo, ker dela tu pretežno sezonska delovna sila. To se prav tako nanaša na tisti del obrti, ki dela za gradbeništvo. V ostalih panogah pa fluktu-

acija ne predstavlja posebne problema in se giblje v normalnem obsegu od 8 do 12 %.

INVESTICIJE — Z LASTNIMI SREDSTVI

Ugodni finančni rezultati, doseženi v lanskem letu, so omogočili tudi večje gospodarske investicije. Celotne gospodarske investicije so znašale v I. polletju 1967 že 55,7 milijonov N din, kar predstavlja 25 % več kot v istem obdobju lani. Te investicije so v pretežni meri financirane z lastnimi sredstvi delovnih organizacij (84,5 %), medtem ko domači in inozemski krediti predstavljajo

le 15,5 % investicijskega vlaganja. Zal pa ni ugodna tehnična struktura investicij, ker smo vlagali razmeroma veliko v gradbena dela. Večletno povprečje udeležbe gradbenih del v celotnih investicijah je do sedaj znašalo okoli 20 do 25 %, letos pa so gradbena dela udeležena že s 40,6 %.

V primerjavi z letnim programom, ki predvideva 178,4 milij. N din investicijskih vlaganj, znaša realizacija komaj 31,2 %. Zato ni verjetno, da bo ta plan izpolnjen in smemo sklepati, da so bile investicije previsoko planirane. Nizek odstotek realizacije investicijskih vlaganj pa je prav gotovo tudi posledica restriktije bančnih kreditov za obratna sredstva. Zato so bile delovne organizacije prisiljene, da za investicije predvidena lastna sredstva preusmerijo v povečanje obratnih sredstev.

Nadaljevanje na 7. strani

POBUDA TOVARNE DEKORATIVNIH TKANIN

Interno posojilo in varčevanje

Z zmanjševanjem količine denarja v obtoku po načelih gospodarske reforme se manjšajo tudi možnosti najemanja kratkoročnih in srednjeročnih kreditov za obratna sredstva gospodarskih organizacij. Zato se ponekod pojavlja manjša likvidnost podjetij, razen tega pa začarani krog neizpolnjevanja finančnih obveznosti med dobavitelji in kupci. Izplačila ne potekajo v rokih ter rastejo zamudne obresti. Podjetje ne more v roku poravnati obveznosti do dobaviteljev in kupci ne do podjetij. Pojavlja se vprašanje, kako bi povečali obračanje denarja v tovarni, kako zbrali dodatna obratna sredstva, da bi se njihovo kroženje pospešilo in s tem tudi povečala proizvodnja in dohodek podjetja, zaposlitev delavcev in strojev, skratka da bi se povečala likvidnost gospodarske organizacije. Vsa ta vprašanja danes živo zanimajo slehernega člana kolektiva, prav tako kot uspehi podjetja, ki so v veliki meri odvisni tudi od trdne finančne politike.

FINANČNI VPLIV PROIZVAJALCA NA LIKVIDNOST PODJETJA

„Kako bi torej lahko zbrali dodatna obratna sredstva?“ se je vprašal kolektiv Tovarne dekorativnih tkanin v Ljubljani. Po daljši razpravi, ki še ni zaključena, so se odločili za interno posojilo v obliki varčevanja.

Podjetje bi zbiralo denarna sredstva po načelu svobodne odločitve delavca, to je, ali in koliko denarja bo vložil za krajši oziroma daljši čas, v enkratnem znesku ali v obrokih. Tako zbrani denar bi se zbiral na žiro računu podjetja in podjetje ga bi lahko uporabilo kot obratna sredstva. S tem bi se povečali likvidnost, proizvodnja in dohodek podjetja. Tehnična plat izved-

be tega internega posojila bi bila taka: delavec, ki vloži denar, dobi posebno knjižico; višina vloge vsakega posameznika je tajnost, ki jo čuva posebna služba računovodstva; podjetje jamči za varnost vseh vlog ter za njihovo takojšnjo izplačilo, če bi vlagatelj to želel. Za čas, ko je denar na razpolago podjetju, se oblikuje posebna odškodnina v višini dogovorjene obrestne mere tako, kot jo dajejo hranilnice svojim vlagateljem.

V tej tovarni si mnogo obetajo od uvedbe internega posojila v obliki varčevanja. Prvič bo imela blagajna vedno na razpolago dovolj sredstev za likvidacijo računov dobaviteljem, saj ne bo več treba plačevati zamudnih obresti in dobavitelji bodo dobili v tem kolektivu solidnega partnerja, drugič pa bo vsak raje hranil privarčevani denar v lastnem podjetju, ki bo s solidnim finančnim poslovanjem, poleg tehničnega in komercialnega seveda, večalo dohodek in s tem osebne prejemke in tretjič, kadarkoli bo varčevalec zašel v trenutno denarno stisko, bo lahko dvignil vso ali samo del vloge, ki se mu bo z odškodnino po daljšem časovnem obdobju znatno povečala. Razumljivo je, da je takšna oblika povečanja likvidnosti podjetja vabljiva, toda vprašanje je, kako bi uskladili sistem odškodnine z nekaterimi finančnimi predpisi. Tovrstna zakonodaja ne reče ne črne ne bele, kajti s tako obliko internega posojila v zvezi z varčevanjem ter v režiji podjetja se še ni srečala. Pri tem je treba opozoriti na to, da ne gre za neki združni kapitalizem, pač pa le za pripravljenost posameznih članov podjetja, da bi z lastnimi prihranki najprej omogočili boljše gospodarjenje, nato pa šele

mislili na vlaganje denarja v razne druge namene, ki trenutno niso prioritetni.

KB SE Približuje VARČEVALCEM

Ta zamisel, o kateri bo verjetno govora tudi v drugih gospodarskih in ne nazadnje v družbeno političnih organizacijah ter upravno političnih forumih občine, nas nehoti spomni pobude Kreditne banke in hranilnice Ljubljana o uvedbi hranilnih blagajni pri delovnih in drugih organizacijah. Namen te pobude je, da bi banka svoje poslovanje še bolj približala varčevalcem in tako pospešila nadaljnji razvoj denarnega varčevanja. Ta nova oblika denarnega varčevanja je osnovana na možnosti za pridobitev novih varčevalcev in s tem novih sredstev. Hranilniška služba bi v podjetjih delala po načelih, ki veljajo v samih bančnih in hranilniških prostorih KB. Torej: hranilne knjižice, tajnost vlog, jamstvo federacije in iste obrestne mere. Gre torej za neko podaljšano roko Komunalne banke in hranilnice, da bi bilo varčevanje kar najbolj približno varčevalcu, ki bi si tako prihranil pota v zvezi z vlaganjem in dviganjem denarja.

Tako sta se v kratkem času pojavili dve novi obliki varčevanja. Medtem ko druga oblika omogoča banki, da z vloženim denarjem razpolaga, pa prva oblika nudi to možnost podjetju. Od varčevalcev samih pa je odvisno, za katero obliko se bodo odločili.

Smiljan VOLČIČ

Novogradnje ob Celovski cesti

Foto S. Volčič

Izkopavanje temeljev za novo stolpnico ob Celovski cesti Foto S. Voličič

Nadaljevanje z 2. strani

POVEČAN IZVOZ NA KLIRINSKO PODROČJE

V prvem polletju letošnjega leta so gospodarske organizacije izvozile v vrednosti 6.187.688 ameriških dolarjev, kar je za 9,8 % več kot v istem obdobju lanskega leta.

Medtem, ko je ostal izvoz v državo s čvrsto valuto in države vzhodnega kliringa na lanskeletni ravni, se je izvoz v klirinske države močno povečal.

Industrijske gospodarske organizacije so v letošnjem pr-

vem polletju izvozile blago v vrednosti 46 milijonov N din v neposrednem izvozu in v vrednosti okoli 19 milijonov N din v posrednem izvozu, skupaj torej 65 milijonov N din, kar predstavlja 13,9 % celotnega dohodka te panoge. Ta stopnja vključitve v mednarodno tržišče pa ni zadovoljiva, saj je v lanskem prvem polletju znašala že 14,4 %.

Po stanju z dne 30. 6. 1967 so skupne zaloge porasle za 13,4 %, kar je celo manj od porasta celotnega dohodka. Na znižanje skupnih zalog je

vplivalo občutno zmanjšanje zalog nedokončane proizvodnje (indeks 87,6), medtem ko so zaloge gotovih proizvodov narastle za 64,9 %. Zaloge materiala in drobnega inventarja se bistveno ne spreminjajo, čeprav smo pričakovali padec teh zalog.

Še vedno pa močno naraščajo terjatve do kupcev (indeks 123,4) in obveznosti do dobaviteljev (indeks 142,7).

Bojan JURČIČ

Nadaljevanje s 3. strani

Podjetje „Sora“ ima nevarno nagnite korenine. Morda bi bila zanje zdravilo samo prisilna uprava. Jože Vonta, direktor Bombažne tkalnice v Vižmarjih, ki ga je delavski svet pooblastil, naj naredi analizo o poslovanju in predlaga za „Soro“ sanacijske ukrepe, meni da položaj ni tako slab, da iz njega ne bi bilo izhoda. Položaj „Sore“ ni rožnat, njena Ahilova peta je pomanjkanje pravega programa proizvodnje in izgubljanje v manj pomembnih zadevah, kar velja za vodstvo in samoupravno dejavnost. Kolektiv ni rastel skladno in se kvalifikacijsko dopolnjeval ter tako sedaj ni kos vse hujski konkurenci. Ob neizdelani tehnologiji, slabi organizaciji dela in neustreznih kadrovski sestavi kolektiva, ki ga sestavljajo pretežno nekvalificirani delavci in le 10 % kvalificiranih in visoko kvalificiranih, je težko uspeti na tržišču, ki zahteva kakovostne in estetsko dovršene izdelke. Tržna zakonitost pravočasno deluje v škodo podjetja „Sora“ tudi zaradi prodajnih pogodb, ki enostransko obvezujejo samo „Soro“, nikjer pa niso zapisane obveznosti kupcev.

Iz navedenega so jasne naloge, za katere samoupravni organi niso brez posluha, saj vedo, da je sanacija nujna. „Sora“ bo morala kar najbolj smotrno preusmeriti in delno zmanjšati proizvodnjo nekaterih izdelkov in postopno skrajšati kolektiv za kakih 50 nekvalificiranih delavcev. Tudi o integraciji kaže razmisliti. V dogovoru so z nekaterimi gorenjskimi podjetji, preden pa bodo načrti o skupni strehi s kakim drugim podjetjem postali resničnost, bodo morali iz „Sore“ odstraniti

nezaželene in škodljive pojave, ki ovirajo njeno pot naprej.

Že po poldrugem mesecu, od kar je Jože Vonta priskočil podjetju na pomoč, se je v „Sori“ položaj izboljšal. Pozitivni predlogi najdejo odziv, zato je tov. Vonta mnenja, da bi bila politična škoda in krivica do kolektiva, če bi uvedli prisilno upravo, ko do sedaj niso dobili nikakršne zunanje pomoči.

A. K.

Odprta noč in dan so šole vrata

„Očka,“ je rekla Alenka, ki bo te dni prestopila prag petega razreda, „daj mi deset jurjev za knjige in zvezke!“

„Kako? Povej to mami!“ In očka je šel v klet – popravljat kolo.

Ko se je vrnil čez dvajset minut, je izvedel od mame:

„10 jurjev za Alenko, 6 jurjev za Andreja – že danes. Ko pa se bodo odprla šolska vrata, bo treba prirediti še tisočak ali pet za obvezno čtivo, za Cicibano, Pionirski list, za malico, za kolektivno zavarovanje, za Rdeči križ, za pionirsko knjižnico, za šolski izlet, za ...“

Očka modro molči in si misli, seveda v oklepaju: Preljuba šolska reforma, ki nudi kruh izdajateljem šolskih knjig in ustvarjalcem učnih metod. Vsakih devet mesecev zastarata učni sistem in učna knjiga. Mi starši moramo razumeti težnjo nekaterih po uveljavljanju kar najbolj uspešnih učnih prijemov in za takšne eksperimente plačevati domala deset odstotkov ali celo več iz že tako skromnih osebnih dohodkov.

„Odprta noč in dan so šole vrata,“ in z njimi tudi zahteve po nabavi „najsodobnejših“ učnih pripomočkov, saj morajo (!?) učenci v letu 1967-1968 obvladati snov, ki je „sodobnejša“ od one iz lanskega leta. Vedeti namreč moramo, da bo letos položaj zvezd drugačen, kot je bil lani, in da je letošnja generacija bolj razvita, kot je bila lanska. Zato nove knjige, novi formati zvezkov, svinčniki, ki se dobe v tujini itd. Če imaš dva ali tri nadebudneže, so izdatki za obvezno šolanje prav tolikšni, kot odplačilo opel rekorda v dveh, treh letih.

Zakaj bi torej podpirali nataliteto slovenskega ljudstva?

KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZERIJA ● KOZER

Naš mesar ima biserne roke

Na vogalu naše in sosednje ulice je mesnica. Taka stara, predmestna, kakršne imajo gospodinje rade, saj jih spominjajo na dobre stare čase.

Naš mesar je starejši gospod, ki je prejšnji mesec odšel v zasluženi pokoj. Štirideset let je rezal, sekal in TEHTAL meso in si prislužil ugled v okolišju, vilo ob robu mesta in lep avtomobil.

Vsa čast mu! Klobuk dol!

Tako so menili tudi v mesarskem podjetju „Kremenateljč-šnicel impeks“ in mu pred odhodom iz „vrst aktivnih ustvarjalcev brutoprodukta“ priredili poslovilni večer. V slovo so mu podarili zlato uro z vgraviranim posvetilom in zaslužnemu mojstru so stopile solze v oči.

„Solze ganotja ...“ so menili tovariši v podjetju, naš mesar pa drugače.

Šel je v gostilno in se napil. Od velike žalosti. Potem je poklical k sebi svojega naslednika in mu zaupno povedal naslednje sveto mesarsko izročilo:

„Roke vsakega mesarja so biserne. Če kdo mesarskemu mojstru pravi, da ima zlate roke, je to za mojstra velika žalitev, saj ima zlate roke vsak mesarski pomočnik, srebrne pa že mesarski

vajenec prvega letnika,“ je šepetal stari mojster. „Kako to mislite?“ je vprašal naslednik, ki je bil pač take sorte, da je imel bisere, zlato in srebro rad.

„Ali veš kako se tehta meso?“

„Preprosto! Položiš ga na tehtnico. Seveda prej podložiš kaki dve dekici papirja ...“

„Butec ... Brez mene ne bi bilo nič iz tebe ... Dobro poslušaj ... Ko odrežeš kos mesa, ga v elegantnem loku vržeš na tehtnico. Vržeš, a iz prstov ne izpustiš. Kos držiš za rob in ga navidezno dvigaš, da bi bil lažji in bi stranki prihranil nekaj dekagramov. Ker pa ga držiš le z dvema prstoma – s palcem in kazalcem – imaš ostale tri prste proste. Te nalahko položiš na skledico tehtnice in jeziček pokaže kake tri dekice več. Pazi na to, da bodo le tri dekice, saj mesarji nismo tatovi. Ko gospodinja vidi, da si ji šel na roko, lahko račun zaokrožiš za kakega kovača navzgor. To je vse. Naj ti bo v korist vse življenje,“ je dejal stari mojster in se oddahnil.

„To skrivnost našega poklica čuvaj bolj kakor najlepše kose mesa,“ je še dodal, naslednik pa je vprašal:

„Kaj pa biseri, zlato, srebro?“

„Vzemi svinčnik. V naši mesnici je vsak dan vsaj sto kupcev. Stokrat tri dekice vržejo tri kilogramčke, ki so vredni pet tisočakov. To je ob mesecu 130 tisočakov, ob letu pa milijonček in pol. Papirja in kovačev za dobro vago pa še štel nisem ...“

„Pri zlatu pa še vedno nisva ...“

„Kako da ne! Do upokojitve boš v službi štirideset let. To je, seveda če boš pameten in pošten – štiridesetkrat milijonček in pol ali 60 milijončkov. To je trideset kilogramov zlata. Iz tega se da uliti trideset zlatih rok, s tem denarjem se lahko kupi biserna roka ... In tako biserno roko imcm jaz, nevaležneži pa so mi kupili zlato uro. Meni, biserniku! Navadno zlato čebulo, kakor za malo boljšega vajenca ...“

Narnestnik je gledal in poslušal in nauki, ki jih je posejal stari mojster, so padli na dobro zemljo.

x x x

Zdaj je naša mesnica že nekaj dni zaprta. Nekateri gospodinje vedo povedati, da je novi mesar goljufal in da so ga zaprli.

„Da, da,“ pravijo, „takega, kot je bil prejšnji, ne bo nikoli več ...“

Imel je biserne roke ...“ dodajajo.

Naš mesar pa sedi v gostilni in pripoveduje:

„Eh, ti mladi ... Saj ne znajo pošteno delati! Štirideset let sem sekal in vse je bilo v redu, ta pa je v slabem mesecu prišel za rešetke. Saj pravim: za nobeno delo niso ... Za nobeno pošteno delo ...“

GENO